

умінь, навичок, прийомів роботи зі студентами, спілкування, стилю поведінки, діяльності взагалі.

Кажучи про якості, які характеризують педагога, слід звернути увагу на те, що незважаючи на очевидну значимість спеціальних педагогічних знань, все ж таки вони є вторинними по відношенню до особистісних якостей викладача. До професійно важливих якостей відносяться гуманізм, допитливість, високий рівень загальної культури, волюві якості, творчість, прозорливість, психологічна готовність до праці. Великого значення у цьому контексті набуває володіння викладачем вищого навчального закладу педагогічною технікою, яка підрозділяється на декілька напрямків.

Культура зовнішнього вигляду – це вміння правильно сидіти, стояти, виявляти впевненість, спокій, доброзичливість (постава, одяг, міміка, емоційна виразність). Культура педагогічного спілкування – вміння слухати, ставити запитання, аналізувати відповіді, бути уважним, розуміти інших, встановлювати контакт, бачити і розуміти реакцію аудиторії, зацікавити, захопити поясненням, орієнтуватися в ситуації. Здатність до саморегуляції – вміння створювати необхідний настрій, вміння знімати зайву напругу, хвилювання; вміння долати власну нерішучість і мобілізувати себе; здатність до перевтілення, керування своїм настроєм. Культура мови: граматична правильність, виразність, гумор, техніка мовлення (постанова голосу, тембр голосу, емоційність, багатство інтонацій, дикція, темп).

Таким чином, педагогічна техніка розглядається як єдність психічних, фізичних, внутрішніх і зовнішніх елементів поведінки викладача. За сучасними вимогами функції викладача в педагогічній технології змінюються і він перестає бути «носієм» інформації, він стає «майстром», який організовує спільну діяльність зі студентами, яка спрямована на формування в них знань, умінь і навичок. Отже, у формуванні професійної майстерності необхідний тісний зв'язок теорії, методики і педагогічної техніки.

ПИТАННЯ МЕДИЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДЕОНТОЛОГІЇ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

О.Б. Квасницька

Кафедра догляду за хворими та вищої медсестринської освіти

Вищий державний навчальний заклад України

«Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці

Перші кроки студентів у клініці, перше знайомство з хворими повинні бути поєднані з засвоєнням ними основних правил і вимог медичної етики та деонтології. Медична етика – це система принципів та наукових понять про норми та оцінки щодо регулювання поведінки медичних працівників, узгодження їх вчинків та способів лікування в поєднанні з інтересами хворого та вимогами суспільства. Лікарська етика включає питання, які стосуються взаємовідносин лікаря та хворого, тобто власне деонтологічні питання.

Лікарська мораль потребує постійного підвищення професійних знань. Контроль за виконанням цієї вимоги покладається перш за все на совість

самого лікаря, але й не виключає контроль з боку оточення. Під час клінічних занять необхідно переконувати майбутніх лікарів у тому, що в очах хворої людини та її родичів вони є джерелом сили та впевненості у благополучному перебігу захворювання. Неодмінною вимогою, яка забезпечує ефективність впливу слова на хворого є співчутливе, добре ставлення до свого пацієнта. Але необхідно пам'ятати, що лікарське слово не тільки допомагає хворому побороти свій недуг, але й у ряді випадків воно може погіршити перебіг захворювання, викликати інші негативні явища, тобто ятрогенні наслідки діяльності. У присутності хворого лікар повинен бути поважним, стриманим та доброзичливим. Наступна вимога, на яку розраховує хворий, – це здатність лікаря здійснювати лікувальний вплив на хворого. Крім достатньої наукової та практичної підготовки, під час навчання слід формувати у лікаря комунікативні навички, а саме: уміння підійти до хворого, встановити контакт, виявити та використати в боротьбі з хворобою резерви фізичних та моральних сил. Заради того, щоб вселяти довіру, лікар завжди повинен бути сильніше морально, ніж хворий. Сила його в першу чергу полягає в професійній впевненості, початок якої закладається вже на студентській лаві, а поглиблюється на етапі післядипломної освіти. Під час навчання на різних етапах підготовки лікаря в лікарнях доводиться бачити не тільки гідні наслідування зразки поведінки з хворим, але й негативні приклади. У такому випадку необхідно націлювати студента брати приклад лише з позитивного, а негативне засуджувати. Такий підхід допомагає формувати лікарську принциповість – якість, вкрай важливу для кожного лікаря.

Висвітлені деякі питання взаємовідносин лікаря та хворого вказують багатогранність відносин, лікаря і пацієнта і необхідність прищеплення проникливості та наполегливості майбутньому лікарю для того, щоб ці відносини набули належний характер та максимально забезпечували інтереси хворого в боротьбі з його недугою.

ФОРМИ ВИКЛАДАННЯ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ

О.Б. Квасницька

Кафедра догляду за хворими та вищої медсестринської освіти

Вищий державний навчальний заклад України

«Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці

Головною метою навчального процесу є підготовка висококваліфікованих спеціалістів. Серед основних умов, які визначають ефективність досягнення цієї мети особливе місце посідають методи навчання. Одним із методів, який сприяє формуванню самостійного, наукового та професійного мислення є лекція. Лекційне викладання матеріалу має певні переваги порівняно з іншими формами організації і методами навчальної роботи студентів щодо врахування специфіки аудиторії, новітніх наукових досягнень, сучасних педагогічних технологій.